

DET GAMLE TESTAMENTETS MERKELIGE GUD

OMBESTEMMER GUD SEG?

GULLKALVEN

- 2. Mos 24:1-11: Israelittene lover å holde Guds ord og Gud inngår en pakt med dem.
- 2. Mos 24:12 - 25:9: Moses kalles opp på fjellet til Gud for å få loven. Gud gir Moses instruksjoner om hvordan han skal bygge en helligdom for Gud så han kan bo iblant dem.
- 2. Mos 32:1-10: Folket blir utålmodige og tror ikke Moses kommer tilbake. Så de lager en gullkalv og sier: *"Dette er guden din, Israel, som førte deg opp fra Egypt!"* Gud sier at Moses må skynde seg ned fordi folket *"har gjort noe forferdelig"*. De har allerede brutt pakt. Gud sier til Moses: *"Bland deg nå ikke inn, for min vrede skal flamme opp mot dem og fortære dem. Men deg vil jeg gjøre til et stort folk."*

2. MOSEBOK 32:11-14

*Da ba Moses om velvilje for Herren sin Guds ansikt. Han sa:
"Herre, hvorfor skal din vrede flamme opp mot folket ditt, som du har ført ut av Egypt med stor kraft og sterk hånd? 12 Hvorfor skal egypterne kunne si: Det var med onde hensikter han førte dem ut, for å drepe dem i fjellene og utrydde dem fra jorden. Vend om fra din brennende vrede, og la være å gjøre ondt mot folket ditt!
13 Husk på dine tjenere Abraham, Isak og Israel, og det du sa til dem da du sverget ved deg selv: Jeg vil gjøre dere til en ætt så tallrik som stjernene på himmelen, og hele dette landet som jeg har talt om, vil jeg gi deres ætt. De skal eie det for alltid." 14 Da angret Herren det onde han hadde sagt han ville gjøre mot folket.*

1. BIBELEN SIER ANDRE STEDER AT GUD IKKE FORANDRER MENING

*Gud er ikke et menneske, så han lyver, et menneskebarn, **så han skifter sinn**. Gjør han ikke det han sier, holder han ikke det han lover? (4. Mos 23:19)*

I denne konteksten: Gud vil ikke forandre sin mening om Israel. Bileam ble innleid av den moabittiske kongen Balak for å forbanne Israel, men Guds ord til Bileam og Balak er at Gud ikke kommer til å ombestemme seg og gå fra å velsigne Israel til nå å forbanne dem.

1. BIBELEN SIER ANDRE STEDER AT GUD IKKE FORANDRER MENING

- *Han som er Israels ære, lyver ikke og **angrer ikke**. For han er ikke et menneske, **en som angrer**.* (1 Sam 15:29)
- Her prøver Saul å få Gud til å forandre mening og ikke forkaste ham som konge likevel, men Gud har bestemt seg. Og han ombestemmer seg ikke slik et menneske kunne ha gjort.
- Samme hebraiske ord brukes også i v. 11 og 35 om at Gud **angret** på at han gjorde Saul til konge. Ordet kan altså beskrive:
 - a. en emosjonell reaksjon av sorg eller medlidenhet (f.eks. Dom 2:18)
 - b. og det kan bety å forandre mening
- **Gud innså ikke plutselig at han hadde tenkt feil, men han var trist pga situasjonen med Saul.**

2. HVA MED LØFTET TIL JUDA?

- *Septer skal ikke vike fra Juda eller herskerstav fra hans føtter til han som eier den, kommer, han som folkene skal lyde. (1. Mos 49:10)*
- Gud kunne ha startet på nytt med Moses og likevel oppfylt løftet til Abraham om at et stort folk skulle komme fra ham, siden Moses også var en etterkommer av Abraham.
- **Men det messianske løftet til Juda kunne da ikke bli oppfylt, siden Moses ikke var en etterkommer av Juda men av Levi.**
- 4. Mos 23:19 og 1 Sam 15:29 sier begge at **Gud ikke lyver heller**. Så han måtte oppfylle dette løftet til Juda om at en konge ville komme fra hans stamme.
- Så hvor "seriøs" var Gud da han truet med å ødelegge folket i 2. Mos 32? Sier han egentlig at det er dette de fortjener, uten at han har planlagt å gjennomføre det?

Israels hus, kan ikke jeg gjøre med dere slik denne pottemakeren gjør med leiren? sier Herren. Se, som leiren i pottemakerens hånd, slik er dere i min hånd, Israels hus. 7 Snart truer jeg et folkeslag eller et rike med å rykke opp og rive ned og ødelegge. 8 Men dersom det folket jeg har truet, vender om fra ondskapen sin, **da angrrer jeg på det onde som jeg hadde tenkt** å gjøre mot det. 9 Snart lover jeg et folkeslag eller et rike å bygge og plante. 10 Men dersom de gjør det som er ondt i mine øyne, og ikke hører på min røst, **da angrrer jeg på det gode jeg hadde tenkt** å gjøre mot dem. (Jer. 18:6-10)

Dette er avhengig av folkets respons til trusselen om dom. Profetens oppgave var ikke bare å fortelle folket om dommen før den skjedde, som for å imponere dem om at Gud kjente fremtiden. Gud ville advare dem om dommen for å få dem til å omvende seg, nettopp for å *unngå* dommen.

Gud endret sine planer hvis folket endret sine planer.

3. GUD "FORANDRER PLANER" OFTE

3. GUD "FORANDRER PLANER" OFTE

- Gud så hva de gjorde, at de vendte om fra sin onde vei. **Da angret Gud på det onde han hadde sagt at han ville gjøre mot dem**, og han gjorde det ikke. (Jona 3:10)
 - **Da angret Herren det onde han hadde sagt han ville gjøre mot folket.** (2. Mos 32:14)
- Gud "ombestemmer seg", og Jona blir sint og sier at det var akkurat det han visste kom til å skje: "Men dette mislikte Jona sterkt, og han ble sint. Han ba til Herren: "Herre! Var det ikke det jeg sa da jeg var i mitt eget land? Derfor ville jeg skynde meg og flykte til Tarsis. For jeg vet at du er en nådig og barmhjertig Gud. Du er sen til vrede og rik på miskunn, **så du angre ulykken.**" (Jon 4:1-2)
- **Jona bekrefter at Gud "forandrer mening" fordi han er god - ikke fordi han påvirkes av andre.**

4. MOSES' ROLLE OG SONING FOR Å AVVERGE DOMMEN

- Moses "går i forbønn" for folket og klarer å avverge den fullstendige ødeleggelsen som ville ha vært straffen for å bryte pakten og synde. Likevel skjer det en delvis dom i v. 28, og talen til Moses i v. 11-13 var ikke nok. **Soning for synd mot en hellig Gud var fortsatt nødvendig.**
- *Dagen etter sa Moses til folket: "Dere har gjort en stor synd. Men nå vil jeg gå opp til Herren; kanskje kan jeg skaffe soning for synden deres."* (2. Mos 32:30)
- Moses tilbyr sitt eget liv som soning for folket, men Gud avviser dette (v. 32-34). Ikke fordi det er en dårlig idé (NT), men Moses var ikke syndfri og ikke et godt nok offer. Og det var ennå ikke tid for dette. Poenget: **Soning er alltid nødvendig**, og dette ser ut til å skje i v. 35:
 - **Så slo Herren folket med plager** fordi de hadde lagd kalven, den kalven Aron lagde. (2. Mos 32:35 BGO)
- En lignende historie fortelles i 4. Mos 16:41-50. Soning avverger dommen her også.

KONKLUSJON

- 2. Mos 32 beskriver en hellig Guds vrede over synd, og soning er nødvendig for å avverge dette. Gud ombestemmer seg ikke fordi han er overbevist av Moses, men konsekvensene endres fordi **Moses går i forbønn for folket, angre på deres vegne og en form for soning gjøres.**
- Gud er fortsatt hellig, synd er fortsatt synd, og soning er fortsatt nødvendig for å avverge dommen. Gud er fortsatt den samme. Så hvorfor oppfører han seg ikke på denne måten lenger?
- **Fordi Jesus har gjort soning for oss én gang for alle med et evig offer.** Uten Jesus ville det samme ha skjedd igjen. Men *Jesus lever alltid og går i forbønn for oss.* (Heb 7:25). **Det Moses gjør i 2. Mos 32, det gjør Jesus hele tiden.**
- *Men om noen synder, har vi en talsmann hos Far, Jesus Kristus, Den rettferdige. Han er en soning for våre synder, ja, ikke bare for våre, men for hele verdens.* (1 Joh 2:1-2)

Hva betyr 2. Mos 32 for oss i dag?

Evangeliet er faktisk at det ikke gjelder for oss i dag! Gud har ikke forandret seg, men forandringen er at Jesus har kommet. Guds dom over synd kommer enten ved historiens slutt eller på korset.

